

METODOLOGIE de analiză
a proiectelor aflate în implementare în cadrul POR 2014-2020,
în vederea reîncadrării unor proiecte nefinalizate în categoria PROIECTELOR
NEFUNCȚIONALE

PREAMBUL

Potrivit prevederilor art. 17, alin. (3¹) și art. 46 alin. din ORDONANȚA DE URGENȚĂ nr. 36 din 17 mai 2023, privind stabilirea cadrului general pentru închiderea programelor operaționale finanțate în perioada de programare 2014-2020,

Art. 17, alin. (3¹):

(3¹) În situația în care proiectele/operațiunile nefinalizate nu sunt implementate integral și nu sunt operaționalizate până la data de 31 decembrie 2025 în condițiile contractuale asumate de beneficiari conform alin. (3), autoritatea de management poate decide reîncadrarea acestora ca proiecte nefuncționale și modificarea contractelor de finanțare în consecință, cu respectarea prevederilor art. 11-16 și în condițiile art. 46 alin. (2)

Art. 46:

(1) Lista operațiunilor care sunt propuse pentru etapizare, lista operațiunilor care sunt declarate nefuncționale, lista proiectelor/operațiunilor afectate de anchete naționale în curs sau suspendate printr-o procedură juridică sau o cale de atac administrativă cu efect de suspendare, incluse ca anexă la raportul final de implementare, sunt aprobate de comitetele de monitorizare a programelor operaționale/programelor CTE la propunerea autorităților de management.

(2) Listele de proiecte/operațiuni menționate la alin. (1) pot fi reaprobatе de comitetele de monitorizare a programelor operaționale/programelor CT, la solicitarea autorității de management, dacă acest lucru este necesar în procesul de aprobare a raportului final de implementare a programului operațional.

Luând în considerare Comunicarea Comisiei Europene 2022/C 474/01, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene în 14.12.2022 - Orientări referitoare la încheierea programelor operaționale adoptate pentru a beneficia de asistență din partea Fondului european de dezvoltare regională, a Fondului social european, a Fondului de coeziune și a Fondului european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și a programelor de cooperare transfrontalieră din cadrul Instrumentului de asistență pentru preaderare (IPA II)(2014-2020), care înlocuiește comunicarea Comisiei C 417 publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene în 14.10.2021,

METODOLOGIE

1. Premise procedurale de punere în aplicare a metodologiei

Potrivit procedurii de monitorizare a proiectelor POR 2014-2020, Organismele Intermediare transmit AMPOR, trimestrial, stadiul implementării proiectelor corelat cu stadiul procedurilor de achiziție, rapoartelor de progres și realității de la fața locului, prin intermediul Anexei 12 la procedura de monitorizare proiecte POR, **Raportul electronic de monitorizare**.

Cu ajutorul acestui instrument centralizat de monitorizare, OI și AMPOR analizează punctual situația fiecărui proiect și propun măsuri corespunzătoare, în special din perspectiva riscurilor de nefinalizare a implementării acestora în condițiile stabilite prin OUG nr. 36/2023.

2. Context legal și punerea în aplicare a acestuia

Până cel târziu la 15 februarie 2026 AMPOR trebuie să se asigure că toate operațiunile din cadrul programului sunt funcționale, și anume că au fost finalizate fizic și implementate integral și contribuie la obiectivele priorităților relevante POR 2014-2020.

AMPOR exclude din conturile pentru ultimul exercițiu contabil cheltuielile efectuate și plătite pentru proiectele care nu sunt finalizate fizic și implementate integral și nu contribuie la obiectivele priorităților relevante, respectiv pentru proiectele nefuncționale.

Cu toate acestea, prin OUG 36/2023, în acord cu flexibilitatea CE exprimată prin *Orientările referitoare la încheierea programelor operaționale*, se reglementează posibilitatea ca, în conturile pentru ultimul exercițiu contabil să fie incluse cheltuieli pentru astfel de proiecte, cu condiția ca:

- proiectul/operațiunea nu a fost finalizat/ă fizic sau, după caz, nu a fost implementat/ă integral până la data de 31 decembrie 2023 și/sau nu contribuie la obiectivele priorităților relevante;
- cheltuielile efectuate de beneficiar pentru implementarea și operaționalizarea proiectului/operațiunii după data de 31 decembrie 2023 se suportă din bugetul propriu sau din alte surse de finanțare legal constituite, cu respectarea regulilor de ajutor de stat;

- bugetul total al proiectului/operațiunii este de peste 1 milion de euro, la cursul inforeuro de la data încheierii contractului de finanțare/ultimei modificări a valorii contractului de finanțare, după caz;¹;

- proiectul/operațiunea nu face parte din categoria proiectelor/operațiunilor etapizate;

- cheltuielile totale certificate Comisiei pentru proiectele nefuncționale să nu depășească 20 % din cheltuielile totale eligibile (la nivelul UE și la nivel național) decise pentru program.

AMPOR va transmite CE, împreună cu Raportul final de implementare, o listă a proiectelor nefuncționale păstrate în program, utilizând modelul prevăzut în anexa II la *Orientările referitoare la încheierea programelor operaționale*.

AMPOR împreună cu OI-urile vor monitoriza operațiunile nefuncționale și, cel târziu la 15 februarie 2027, AMPOR va furniza Comisiei informațiile necesare cu privire la implementarea lor integrală și contribuția lor la obiectivele priorităților relevante.

Prin includerea cheltuielilor pentru operațiunile nefuncționale în conturile pentru ultimul exercițiu contabil, AMPOR se angajează împreună cu OI și Beneficiarii, potrivit obligațiilor contractuale și atribuțiilor specifice, să implementeze integral proiectele nefuncționale și să se asigure că acestea contribuie la obiectivele priorităților relevante până cel târziu la 31 decembrie 2026², precum și să ramburseze sumele în cauză la bugetul UE dacă aceste operațiuni sunt nefuncționale la această dată.

Dacă proiectele nu funcționează până la 31 decembrie 2026, AMPOR, ținând seama de stadiul de finalizare și implementare, precum și de îndeplinirea obiectivelor generale acestora, trebuie să furnizeze Comisiei sumele care urmează să fie corectate și justificarea modului în care au fost calculate sumele. După primirea acestor informații, Comisia va proceda la recuperarea sumelor în cauză.

În plus, lipsa finalizării fizice sau a implementării integrale a proiectelor și/sau lipsa contribuției acestora la obiectivele priorităților relevante până la termenul menționat anterior pot conduce la o corecție financiară pentru neîndeplinirea gravă a obiectivelor selectate pentru cadrul de performanță la nivelul programului POR 2014-2020.

¹ Valoarea contractului care va fi avută în vedere este cea prevăzută prin ultima modificare a valorii totale a contractului de finanțare (și va include și sumele suplimentare alocate potrivit prevederilor OG 15/2021 privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările ulterioare și OUG 64/2022 privind ajustarea prețurilor și a valorii devizelor generale în cadrul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile, cu modificările și completările ulterioare, dacă este cazul), iar echivalentul în Euro al acesteia se va calcula la cursul de schimb Inforeuro din luna modificării valorii totale.

² Art. 13 (1) din OUG 36/2023: Proiectele/Operațiunile incluse în Lista operațiunilor nefuncționale trebuie să devină funcționale, respectiv să fie finalizate fizic sau implementate integral de către beneficiari și să contribuie la realizarea obiectivelor priorităților relevante și agregarea țințelor indicatorilor asociați priorităților programului operațional, până la data de 31 decembrie 2026.

3. Selectarea proiectelor nefinalizate pentru includerea în categoria proiectelor nefuncționale și condiții de includere în categoria proiectelor nefuncționale

Prin analiza continuă a stadiilor de implementare a proiectelor cu risc de nefinalizare, Autoritatea de Management și Organismele Intermediare urmăresc să se asigure că, acordarea unei extensii de timp sub forma prelungirii duratei de implementare a proiectelor creează premisele suplimentare necesare pentru ca acestea să fie finalizate fizic și implementate integral și să contribuie la obiectivele priorităților relevante, în condițiile în care beneficiarii susțin financiar cheltuielile efectuate după 31 decembrie 2023.

Această analiză se realizează cu instrumentele specifice monitorizării tehnice și financiare, în special prin raportare la nivelul de pregătire a procedurilor de atribuire, la progresul execuției contractelor de achiziție și la gradul de îndeplinire a obiectivelor specifice menționate prin contractele de finanțare.

Colectarea sistematică de informații asupra desfășurării activităților proiectelor se va realiza prin intermediul documentelor de raportare specifice prevăzute în contractele de finanțare și prin vizite pe teren.

Un proiect nefinalizat poate fi declarat/inclus în categoria proiectelor nefuncționale dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

1. Bugetul total al proiectului este în valoare de peste 1 milion de euro;

Valoarea contractului care va fi avută în vedere este cea prevăzută prin ultima modificare a valorii totale a contractului de finanțare (și va include și sumele suplimentare alocate potrivit prevederilor OG 15/2021 privind reglementarea unor măsuri fiscal-bugetare, cu modificările și completările ulterioare și OUG 64/2022 privind ajustarea prețurilor și a valorii devizelor generale în cadrul proiectelor finanțate din fonduri externe nerambursabile, cu modificările și completările ulterioare, dacă este cazul), iar echivalentul în Euro al acesteia se va calcula la cursul de schimb Inforeuro din luna modificării valorii totale.

2. Cheltuielile efectuate de beneficiar pentru implementarea și operaționalizarea proiectului după data de 31 decembrie 2023 se suportă din bugetul propriu sau din alte surse de finanțare legal constituite, cu respectarea regulilor de ajutor de stat;

Documentele necesare în vederea susținerii acestui nou angajament financiar al beneficiarului (și partenerilor, dacă este cazul) vor fi cele depuse de acesta la contractarea proiectului, potrivit Ghidului solicitantului specific priorității, cu noua valoare rest necesar de finanțare, dacă este cazul, și pentru noua durată (e.g. Declarația de angajament, Hotărârea de aprobare a proiectului)

3. Există premise reale confirmate de stadiul tehnic și financiar al implementării proiectului, că acesta se va finaliza integral și că va contribui la obiectivele priorității relevante, până cel mai târziu la 31 decembrie 2026. Calculul procentului de progres se va face potrivit formulei din Raportului de progres, anexa la contractul de finanțare.

4. Beneficiarul a transmis o solicitare de reîncadrare a proiectului ca nefuncțional și de prelungire a duratei de implementare a proiectului prin intermediul platformei MySMIS 2014+, împreună cu documentele justificative relevante și cu un Raport de progres actualizat, astfel încât să asigure continuitatea duratei proiectelor.

Solicitarea se va depune **până la cel târziu 31.12.2025**, astfel încât cel mai târziu în ziua menționată acesta să poată fi procesată.

5. În procesul de analiză a proiectelor pentru determinarea riscului de nefinalizare la data de 31 decembrie 2026 și pentru includerea acestora în Lista proiectelor nefuncționale, AMPOR va avea în vedere plafonul total al cheltuielilor totale certificate Comisiei Europene pentru proiectele nefuncționale, de 20% din cheltuielile totale eligibile decise pentru POR 2014-2020.
6. AMPOR va avea în vedere ca în raportul final de implementare al POR 2014-2020 să cuprindă și angajamentul de finalizare a proiectelor până la data de 31.12.2026, prin includerea în Anexa la RFI.

Nu pot face obiectul declarării ca proiecte nefuncționale proiectele pentru care contractele de finanțare sunt în procedură de reziliere.

4. Precizări contractuale și legale referitoare la reduceri din finanțarea nerambursabilă

Potrivit prevederilor contractului de finanțare, AMPOR are dreptul de a face reduceri din finanțarea nerambursabilă în situația în care constată neîndeplinirea/îndeplinirea parțială a obiectivelor, susținute prin atingerea indicatorilor asociați proiectului, cu respectarea principiului proporționalității.

Potrivit prevederilor OUG 66/2011 privind prevenirea, constatarea și sancționarea neregulilor apărute în obținerea și utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora, cu modificările și completările ulterioare, având în vedere principiul proporționalității, autoritățile cu competențe în gestionarea fondurilor europene au obligația de a face reduceri procentuale din sumele solicitate la rambursarea/plata finală, reprezentând cheltuieli efectuate și declarate de beneficiari, în situația în care constată neîndeplinirea sau îndeplinirea parțială a indicatorilor/obiectivelor proiectelor finanțate din fonduri europene și/sau fonduri publice naționale aferente acestora, pentru care beneficiarii și-au angajat răspunderea realizării, în perioada de implementare a contractelor/acordurilor/deciziilor/ordinelor de finanțare nerambursabilă ori a altor tipuri de contracte multianuale, cu excepția cazurilor în care regulile stabilite de donatorul public internațional prevăd altfel.

Reducerile se efectuează în funcție de gradul de realizare a indicatorilor/obiectivelor, în conformitate cu procedurile specifice stabilite de fiecare autoritate cu competențe în gestionarea fondurilor europene.

În acest context, având în vedere specificul proiectelor POR 2014-2020, diversitatea indicatorilor și a priorităților de investiție finanțate prin acesta, în condițiile în care, în general, îndeplinirea obiectivelor și realizarea indicatorilor sunt datorate de beneficiari la finalizarea integrală a proiectelor, analiza gradului de îndeplinire în situația realizării parțiale a obiectivelor și indicatorilor se va face de la proiect la proiect, ulterior împlinirii noilor termene de realizare pentru acestea, asumate de beneficiari prin semnarea actelor adiționale de prelungire a duratei contractelor de finanțare, pentru proiectele nefuncționale.

5. Etape de punere în aplicare a metodologiei

Etapa	Activitatea	Termen	Responsabili
1.	În cadrul procesului de monitorizare AMPOR-OI prin Raportul electronic de monitorizare, actualizează lista proiectelor nefinalizate care îndeplinesc condițiile de declarare ca nefuncționale, cu informații noi privind stadiul de implementare	Lunar/ până 15 decembrie 2025	OI și AMPOR
2.	Realizarea Listei proiectelor reîncadrate ca nefuncționale	până la 31 decembrie 2025	AMPOR
3.	OI-urile solicită și primesc acordul de principiu al reprezentanților legali ai beneficiarilor de a continua implementarea proiectelor din bugetul propriu, cu dată maximă de finalizare integrală a proiectelor până cel mai târziu la 31 dec 2026	până la 31 decembrie 2025	OI și Beneficiari
4.	AMPOR emite instrucțiunea privind modalitatea de modificare a contractelor prin intermediul notelor OI de reîncadrare a proiectelor ca nefuncționale și prelungire a duratei de implementare pentru proiectele care urmează să fie declarate nefuncționale (Anexa la prezenta Metodologie)	până la 19 decembrie 2025	AMPOR
5.	Solicitarea/avizarea/aprobarea modificărilor contractelor și emiterea notelor de reîncadrare a proiectelor ca nefuncționale și prelungire, la nivelul OI	până la 31 decembrie 2025	Beneficiari, OI-uri

6.	Monitorizarea proiectelor nefuncționale, potrivit procedurilor specifice AMPOR, în conformitate cu obiectivele generale și specifice ale proiectelor, prin realizarea indicatorilor asumați prin cererile de finanțare	1 ianuarie 2026 - 31 decembrie 2026	Ol-uri și AMPOR
7.	Finalizarea integrală a activităților proiectelor, recepționarea lucrărilor/echipamentelor/serviciilor, depunerea Raportului final de progres	până la 31 decembrie 2026	Beneficiari POR
8.	Verificări de management specifice finalizării proiectelor inclusiv vizitele finale	până la 30 ianuarie 2027	Ol-uri și AMPOR
9.	Încetarea/rezilierea contractelor de finanțare/reduceri din finanțarea nerambursabilă, și restituirea de către beneficiari a sumelor primite din fonduri externe nerambursabile, în situația în care proiectele nu au fost finalizate		Ol-uri și AMPOR